

TIMSS 2023
TÜRKİYE İÇİN NELER SÖYLÜYOR?

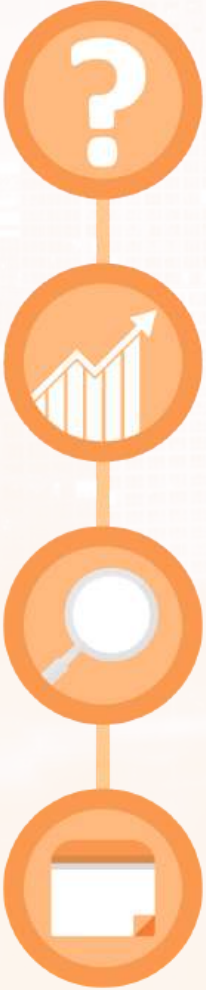
| tedmem

TIMSS 2023 TÜRKİYE İÇİN NELER SÖYLÜYOR?

Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA), her dört yılda bir dünya genelinde Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması'nı (TIMSS) gerçekleştirmektedir. Bu araştırma, 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarısını çeşitli göstergelerle analiz ederek ülkelerin eğitim sistemlerindeki eğilimlere ilişkin önemli veriler sunmaktadır. TIMSS, ülkelerin eğitim performansındaki uzun vadeli değişimleri ve mevcut durumlarını değerlendirme açısından kritik bir kaynak olarak öne çıkmaktadır.

TIMSS'in 2023 yılına ilişkin sekizinci döngüsüne ait rapor, 4 Aralık 2024 tarihinde yayımlanmıştır. Bu önemli çalışmanın hemen ardından TEDMEM, Türkiye için öne çıkan verileri bir araya getirmiştir.

A. TIMSS DEĞERLENDİRMESİNE GENEL BAKIŞ

TIMSS Nedir?

TIMSS (Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştırması), IEA (Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu) tarafından 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen uluslararası bir değerlendirmedir.

TIMSS Neyi Ölçer?

TIMSS öğrencilerin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarılarını ölçer.

TIMSS neden önemlidir?

TIMSS değerlendirmeleri, ülkelerin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarı eğilimlerini izlemelerine, öğretim programları ve öğretim uygulamalarının etkisini değerlendirmelerine, böylece ülkelerin eğitim sistemleri hakkında önemli çıkarımlar yapmaya olanak tanır. Değerlendirmelerin düzenli aralıklarla gerçekleştirilmesi öğrenci başarılarındaki uzun vadeli değişimleri izleme imkânı da tanır.

TIMSS, kaç yılda bir uygulanır?

TIMSS, 4 yılda bir uygulanır.

TIMSS ne zamandan beri uygulanıyor?

İlk uygulaması 1995 yılında gerçekleştirilen TIMSS, yaklaşık 28 yıllık bir geçmişe sahiptir, 2023 yılında sekizinci döngüsü uygulanmıştır.

Türkiye hangi TIMSS döngülerine katıldı?

Türkiye, TIMSS 1999 ve TIMSS 2007'ye 8. Sınıf düzeyinde , sonraki tüm döngülere ise 4. Sınıf ve 8. Sınıf düzeyinde katılmıştır.

TIMSS 2023'e kaç ülke katıldı?

TIMSS 2023'e 4. sınıf düzeyinde 59 ülke ve 6 benchmark (eyalet ve belediyeler gibi bölgesel oluşumlar) ve 8. sınıf düzeyinde 44 ülke ve 3 benchmark olmak üzere toplamda 65 ülke ve 6 benchmark katılmıştır.

TIMSS'e hangi sınıf düzeyindeki öğrenciler katılır?

TIMSS'e genel olarak ülkelerdeki 4. Sınıf ve 8. Sınıf öğrencileri katılmaktadır. Ancak, eğer 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması 9,5 veya 8. sınıf öğrencilerinin yaş ortalaması 13,5 yıldan küçükse, bir üst sınıf (4. sınıf yerine 5. sınıf, 8. sınıf yerine 9. sınıf) değerlendirilmeye dahil edilir.

Türkiye, neden 4. Sınıflar yerine 5. Sınıflarla katıldı?

Türkiye'de uygulanan matematik ve fen bilimleri öğretim programları ile TIMSS'in değerlendirme kapsamının uyumluluğu ve 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalamaları göz önünde bulundurularak Türkiye, 2019 yılından itibaren 4. sınıf düzeyindeki uygulamalara 5. sınıf düzeyinde katılım göstermektedir.

Türkiye'nin 4. Sınıflar yerine 5. Sınıflarla katılması neyi sınırlandırır?

TIMSS değerlendirmesi dört yılda bir yapıldığı için, bir döngüde 4. sınıf olarak değerlendirilen evren (öğrenciler), bir sonraki döngüde 8. sınıf olarak değerlendirilmekte ve böylece aynı grubun dört yıl sonraki bilgi ve becerileri boylamsal olarak incelenebilmektedir. Bu süreklilik hem öğrencilerin ilerlemesini hem de eğitim sistemlerinin zaman içerisindeki durumunu anlamada kritik bir rol oynamaktadır. Ancak Türkiye, TIMSS 2023'e 5. ve 8. sınıf öğrencileri ile katıldığı için, 5. sınıf evreninin bir sonraki döngüde 8. sınıf olarak değerlendirilmesi mümkün olmamakta ve öğrencilerin boylamsal olarak dört yıl sonraki bilgi ve becerilerinin izlenmesi sağlanamamaktadır.

TIMSS 2023 verileri hangi zaman aralığında toplandı?

TIMSS 2023, Türkiye'de 8. sınıflar için 2-5 Mayıs 2023, 4. sınıflar için 22-26 Mayıs 2023 tarihlerinde bilgisayar tabanlı gerçekleştirilmiştir. TIMSS bulguları değerlendirilirken verilerin bu tarihlerde toplandığı dikkate alınmalıdır.

TIMSS 2023'e kaç öğrenci katıldı?

Dünya genelinde toplam 20.800 okuldan 658.172 öğrenci katılmıştır;

4. sınıfta; 12.014 okuldan 360.079 öğrenci katılmıştır.	8. sınıfta 8.786 okuldan 298.093 öğrenci katılmıştır.
---	---

Türkiye'den toplam 282 okul ve 9.466 öğrenci katılmıştır;

4. sınıfta; 141 okuldan 4.541 öğrenci katılmıştır.	8. sınıfta 141 okuldan 4.925 öğrenci katılmıştır.
--	---

Türkiye kaçınıcı oldu?

4. sınıfta; 59 ülke arasında, Matematik alanında 8. (+15) basamak yükselmiştir Fen alanında 4. olmuştur (+15)	8. sınıfta 44 ülke arasında, Matematik alanında 13. (+7) Fen alanında 7. olmuştur (+8)
--	--

Türkiye'nin TIMSS 2023 performansı nasıldır?

Türkiye, TIMSS 2023'te tüm sınıf düzeyi ve alanlarda bugüne kadarki en yüksek başarı sıralamalarını elde etmiştir.

- 4. sınıf düzeyinde matematik başarısı 30 puan artmıştır (553) ve uluslararası ortalamanın (503) 50 puan üzerinde yer almıştır.
- 4. sınıf düzeyinde fen bilimleri başarısı 44 puan artmıştır (570) ve uluslararası ortalamanın (494) 76 puan üzerinde yer almıştır.
- 8. sınıf düzeyinde matematik başarısı 13 puan artmıştır (509) ve uluslararası ortalamanın 31 puan (478) üzerinde yer almıştır.
- 8. sınıf düzeyinde fen bilimleri başarısı 15 puan artmıştır (530) ve uluslararası ortalamanın (478) 52 puan üzerinde yer almıştır.

TIMSS 2023, öğrencilerin matematik ve fen başarılarının yanı sıra hangi verileri içerir?

TIMSS sonuçları, öğrencilerin matematik ve fen bilimleri alanlarındaki başarılarının yanı sıra öğrenme çıktıları ile ilişkili olarak sosyoekonomik düzey, evdeki öğrenme kaynakları, okul iklimi, okul güvenliği, derse katılım ve öğrencilerin derslere yönelik tutumları gibi konularda da veri sağlar. Bu zengin veri kaynağı; ülke sıralamaları ve puan ortalamalarının ötesinde ülkelere uluslararası düzeyde karşılaştırma imkânı sunarak, eğitim sistemlerinin mevcut durumunu ortaya koymakta ve geliştirilmesi gereken alanlara işaret etmektedir. Böylece ülkelerin öğrenme ve öğretme odağındaki politikalarını yeniden gözden geçirmelerine fırsat sağlar.

TIMSS verileri nasıl değerlendirilmelidir?

TIMSS 2023'ün 4. ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik veriler sunması, eğitim sistemi hakkında genel değerlendirmeler yaparken bazı sınırlılıkların dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır. 4. ve 8. sınıf öğrencilerinin matematik ve fen bilimleri başarıları üzerinden elde edilen bulgular, temel eğitim süreçleri ve öğretim programlarının etkinliği hakkında değerli çıkarımlar yapılmasını sağlasa da eğitim sisteminin tamamının niteliği ve verimliliği hakkında kapsamlı sonuçlara ulaşmak için tek başına yeterli değildir.

TIMSS 2023'ün getirdiği yenilikler nelerdir?

- TIMSS 2019'da başlayan dijital ölçme ve değerlendirmeye geçiş süreci, TIMSS 2023'te tamamlanmıştır. TIMSS 2023, ilk kez tamamen dijital ortamda gerçekleşmiştir.
- TIMSS 2023 uygulamasında matematik ve fen bilimleri başarı puanlarına yönelik karşılaştırmalar ilk kez "uluslararası ortalama" (4. Sınıf matematik için 503 puan; 4. Sınıf fen bilimleri için 494 puan; 8. sınıf matematik ve fen bilimleri için 478 puan) ile yapılmıştır. (TIMSS'in önceki tüm döngülerinde karşılaştırmalar için "ortanca değer- 500 puan" referans alınmaktaydı).
- TIMSS 2023 değerlendirmesinde, grup uyarlamalı tasarım (group adaptive design) kullanılmıştır. Bu tasarıma göre, iki farklı zorlukta dijital değerlendirme kitapçığı hazırlanmış, birinci kitapçık zor ve orta seviye sorulardan oluşurken ikinci kitapçık orta ve kolay seviye sorulardan oluşturulmuştur. Bu iki kitapçığın tüm ülkelerde uygulanması sağlanmış, ancak ülkelerin önceki döngülerdeki matematik ve fen bilimleri puanlarına göre bu kitapçıkların ülkelerdeki uygulama oranları farklılık göstermiştir.

TIMSS 2023 BULGULARINDAN ÖNE ÇIKANLAR

1. TIMSS Döngüleri ve Türkiye'nin Katılım Durumu

Türkiye TIMSS'e ilk kez 1999 yılında 8. sınıf düzeyinde katılım sağlamıştır. 2011 yılından itibaren ise Türkiye hem 4. sınıf hem de 8. sınıf düzeyinde katılmıştır. Ancak, 4. sınıf öğrencilerinin yaş ortalamaları ve öğretim programlarının TIMSS değerlendirmesiyle uyumu dikkate alınarak Türkiye, 2019'dan itibaren TIMSS 4. sınıf uygulamasına 5. sınıf öğrencileriyle katılmaktadır. Bu çalışmada 4. sınıf ile belirtilen öğrenci grubu Türkiye için 5. sınıftaki öğrencileri temsil etmektedir.

TABLO 1.

TIMSS Döngüleri ve Türkiye'nin Katılım Durumu

TIMSS 1995	TIMSS 1999	TIMSS 2003	TIMSS 2007	TIMSS 2011	TIMSS 2015	TIMSS 2019	TIMSS 2023
-	8.sınıf	-	8.sınıf	4.sınıf 8.sınıf	4.sınıf 8.sınıf	5.sınıf 8.sınıf	5.sınıf 8.sınıf

2. Ülkeler ve Başarı Sıralamaları

Türkiye TIMSS 2023'te, tüm sınıf düzeyi ve alanlarda bugüne kadarki en yüksek başarı sırasını elde etmiştir.

TIMSS 2023'e 4. sınıf düzeyinde 59 ülke ve 6 benchmark (eyalet ve belediyeler gibi bölgesel oluşumlar) ve 8. sınıf düzeyinde 44 ülke ve 3 benchmark katılmıştır. Türkiye TIMSS 2023'te, tüm sınıf düzeyi ve alanlarda bugüne kadarki en yüksek başarı sırasını elde etmiştir; 8. sınıf matematik alanı dışında tüm sınıf düzeylerinde ve alanlarda başarı düzeyi en yüksek ilk 10 ülke arasında yer almıştır.

Türkiye TIMSS 2023'te;

- 4.sınıfta 59 ülke arasında matematik alanında 8. (15 sıra yükselerek) ve fen bilimleri alanında 4. (15 sıra yükselerek) olmuştur.
- 8.sınıfta 44 ülke arasında matematik alanında 13. (7 sıra yükselerek) fen bilimleri alanında 7. (8 sıra yükselerek) olmuştur.

Tüm sınıf düzeyi ve alanlarda başarı puanı en yüksek ülke Singapur olmuştur. Singapur'u Çin ve Güney Kore izlemektedir. Türkiye özellikle 4. Sınıf fen bilimleri alanında başarısını oldukça yukarı taşıyarak Singapur, Güney Kore ve Çin'in ardından fen bilimleri başarısı en yüksek 4. ülke olmayı başarmıştır (Şekil 1). Türkiye, 4. Sınıf düzeyindeki fen bilimleri başarısı ile İngiltere, Japonya, Polonya, Avustralya, Hong Kong ve Finlandiya gibi ülkeleri geride bırakmıştır.

4. ve 8. Sınıf Matematik ve Fen Bilimlerinde Başarı Düzeyi En Yüksek 10 Ülke

4. sınıf matematik başarı düzeyi en yüksek 10 ülke:	8. sınıf matematik başarı düzeyi en yüksek 10 ülke:
<ol style="list-style-type: none"> Singapur (615) Çin Taipei (607) Güney Kore (594) Hong Kong (Özel İdari Bölgesi) (594) Japonya (591) Makao SAR (582) Litvanya (561) 8. Türkiye (553) İngiltere (552) Polonya (546) 	<ol style="list-style-type: none"> Singapur (605) Çin Taipei (602) Güney Kore (596) Japonya (595) Hong Kong (594) İngiltere (525) İrlanda (522) Çek Cumhuriyeti (518) İsveç (517) Litvanya (514) 13. Türkiye (509)
4. sınıf fen bilimleri başarı düzeyi en yüksek 10 ülke:	8. sınıf fen bilimleri başarı düzeyi en yüksek 10 ülke:
<ol style="list-style-type: none"> Singapur (607) Güney Kore (583) Çin Taipei (573) 4. Türkiye (570) İngiltere (556) Japonya (555) Polonya (550) Avustralya (550) Hong Kong (545) Finlandiya (542) 	<ol style="list-style-type: none"> Singapur (606) Çin Taipei (572) Japonya (557) Güney Kore (545) İngiltere (531) Finlandiya (531) 7. Türkiye (530) Hong Kong (528) Çek Cumhuriyeti (527) İrlanda (525)

3. Türkiye'nin Başarı Düzeyi

Türkiye, TIMSS'e katıldığı ilk döngüden itibaren 4. ve 8. sınıf düzeyinde matematik ve fen bilimleri alanlarında ortalama puanlarını her döngüde sürekli olarak artırma başarısı göstermiştir. TIMSS 2023'te de Türkiye'nin tüm sınıf düzeylerinde (4. sınıf ve 8.sınıf) ve alanlarda (matematik ve fen bilimleri) başarı puanları TIMSS 2019'a kıyasla artmıştır ve bu puanlar uluslararası ortalamanın üzerindedir.

TIMSS 2023 uygulamasında karşılaştırmalar ilk kez "uluslararası ortalama" (4. Sınıf matematik için 503 puan; 4.sınıf fen bilimleri için 494 puan; 8. sınıf matematik ve fen bilimleri için 478 puan) ile yapılmıştır. (Önceki tüm uygulamalarda karşılaştırmalar için "ortanca değer = 500 puan" referans alınmıştır).

TIMSS 4. sınıf değerlendirmesinde, 2015 döngüsüne kadar Türkiye'den 4. Sınıf düzeyindeki öğrenciler katılırken 2015'ten itibaren 5. sınıf düzeyindeki öğrenciler katılmaya başlamıştır. Bu değişiklik öncesinde, 4. sınıf öğrencilerinin katıldığı TIMSS döngülerinde fen ve matematik başarı puanlarındaki artışın daha sınırlı olduğu dikkat çekmektedir. 5. sınıf öğrencilerinin katıldığı sonraki döngülerde başarı puanlarındaki artış daha belirgin hale gelmiştir.

- **4. sınıf düzeyinde matematik başarısı** TIMSS 2011 değerlendirmesinden bu yana artış göstermektedir. 4. sınıf öğrencilerinin matematik başarısı;
 - TIMSS 2011'den TIMSS 2015'e 14 puan,
 - TIMSS 2015'ten 2019'a 40 puan,
 - TIMSS 2019'dan TIMSS 2023'e ise 30 puan artmıştır.

Türkiye'deki öğrencilerin 4. sınıf matematik puanı (553) uluslararası ortalamanın (503) 50 puan üzerindedir.

- **4. sınıf düzeyinde fen bilimleri başarısı** TIMSS 2011 değerlendirmesinden bu yana artış göstermektedir. 4. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri başarısı;
 - TIMSS 2011'den TIMSS 2015'e 20 puan,
 - TIMSS 2015'ten 2019'a 43 puan,
 - TIMSS 2019'dan TIMSS 2023'e ise 44 puan artmıştır.

Türkiye'deki öğrencilerin 4. sınıf fen bilimleri puanı (570) uluslararası ortalamanın (494) 76 puan üzerinde yer almıştır.

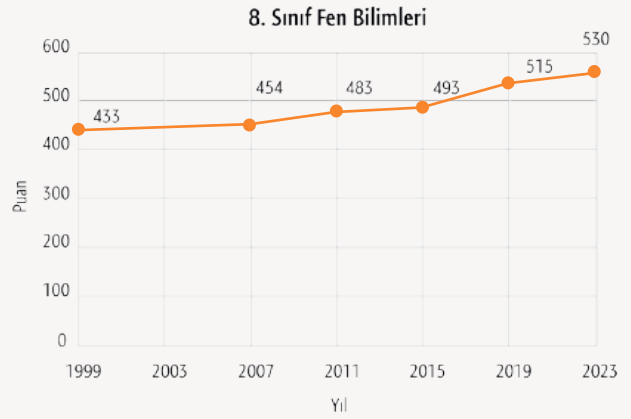
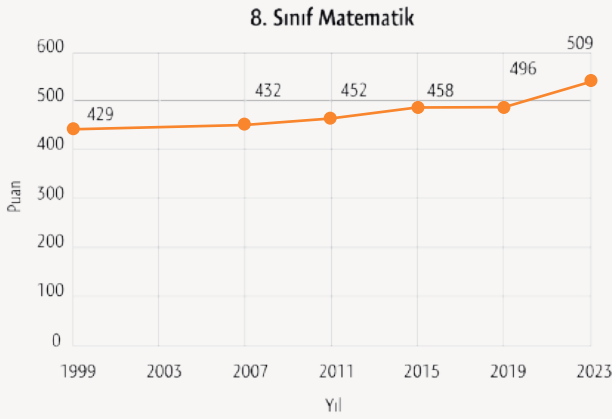
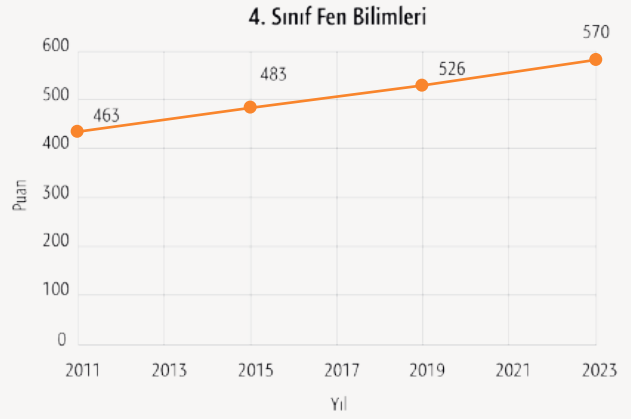
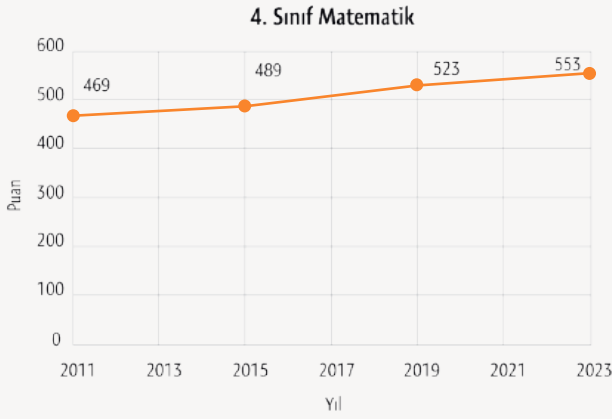
- **8. sınıf düzeyinde matematik başarısı** TIMSS 1999'dan bu yana artış göstermektedir. 8. Sınıf öğrencilerinin matematik başarısı;
 - TIMSS 2011'den TIMSS 2015'e 6 puan,
 - TIMSS 2015'ten 2019'a 38 puan,
 - TIMSS 2019'dan TIMSS 2023'e ise 13 puan artmıştır.

Türkiye'deki öğrencilerin 8. sınıf matematik puanı (509) uluslararası ortalamanın 31 puan (478) üzerinde yer almıştır.

- **8. sınıf düzeyinde fen bilimleri başarısı** TIMSS 1999'dan bu yana artış göstermektedir. 8. Sınıf öğrencilerinin fen bilimleri başarısı;
 - TIMSS 2011'den TIMSS 2015'e 10 puan,
 - TIMSS 2015'ten 2019'a 22 puan,
 - TIMSS 2019'dan TIMSS 2023'e ise 15 puan artmıştır (530) .

Türkiye'deki öğrencilerin 8. sınıf fen bilimleri puanı (530) uluslararası ortalamanın (478) 52 puan üzerinde yer almıştır.

4. ve 8. Sınıf Matematik ve Fen Bilimlerinde Türkiye'nin Başarı Düzeyinin Yıllar İçinde Değişimi

3.1. Başarı Puanı En Çok Değişen Ülkeler

Türkiye TIMSS 2023'te tüm sınıf düzeyleri ve alanlarda en fazla puan artışı gösteren ülkeler arasında ilk sıralarda yer almaktadır.

Türkiye, TIMSS 2023'te;

- **4. Sınıf matematik** alanında başarı puanını 30 puan artırarak en fazla puan artışı gösteren ülke olmuştur (Şekil 2). Türkiye'yi Polonya (+26), Karadağ (+24), Suudi Arabistan ve Litvanya (+18) izlemektedir. Başarı puanı en fazla azalan ülkeler Kazakistan (-25), İran (-23), Azerbaycan (-21) ve Amerika Birleşik Devletleri (-18) olurken, Danimarka, Fransa, Güney Kore, Japonya ve Finlandiya başarı puanı düşen ülkeler arasındadır.
- **4. Sınıf fen bilimleri** alanında başarı puanını 44 puan artırarak en fazla puan artışı gösteren ülke olmuştur. Türkiye'yi Suudi Arabistan (+25), Katar (+23), Birleşik Arap Emirlikleri (+22), İngiltere (+19) ve Polonya (+19) izlemektedir. Başarı puanı en fazla azalan ülkeler Kazakistan (-28), Güney Kıbrıs (-24), Kuveyt (-19) Bahreyn (-18) ve Güney Afrika (-16) olurken Güney Kore, Japonya, Finlandiya İsveç, Norveç ve Amerika Birleşik Devletleri başarı puanı düşen ülkeler arasındadır.
- **8. Sınıf matematik** alanında başarı puanını 13 puan artırarak en fazla puan artışı gösteren 4. ülke olmuştur. Türkiye'yi, İngiltere (+10), Katar (+8), Güney Afrika (+7) ve Gürcistan (+5) izlemektedir. Başarı puanı en fazla azalan ülkeler Bahreyn (-55), Malezya (-50), Kazakistan (-33) olurken, Norveç, Fransa, Güney Kore ve Finlandiya başarı puanı düşen ülkeler arasındadır.

- **8. Sınıf fen bilimleri** alanında başarı puanını 15 puan artırarak en fazla puan artışı gösteren 2. ülke olmuştur. Türkiye'yi, İngiltere (+14), Birleşik Arap Emirlikleri (+13) ve Katar (+7) izlemektedir. Başarı puanı en fazla azalan ülkeler Fas (-67), Ürdün (-39) Kazakistan (-35) olurken Japonya, Güney Kore, Finlandiya, Avustralya, Norveç ve Fransa başarı puanı düşen ülkeler arasındadır.

ŞEKİL 2.

4. ve 8. Sınıf Matematik ve Fen Bilimlerinde En Çok Başarı Puanını Artıran Ülke Bilgileri

4. Sınıf Matematik Alanında		8. Sınıf Matematik Alanında	
En fazla puan artışı gösteren ülkeler	Puanı en fazla azalan ülkeler	En fazla puan artışı gösteren ülkeler	Puanı en fazla azalan ülkeler
1. Türkiye (+30) 2. Polonya (+26) 3. Karadağ (+24) 4. Suudi Arabistan (+21) 5. Litvanya (+18)	1. Kazakistan (-25) 2. İran (-23) 3. Azerbaycan (-21) 4. Amerika Birleşik Devletleri (-18) 5. Bahreyn (-18)	1. Romanya (17) 2. Birleşik Arap Emirlikleri (+15) 3. İsveç (+14) 4. Türkiye (+13) 5. İngiltere (+10)	1. Bahreyn (-55) 2. Malezya (-50) 3. Kazakistan (-33) 4. Ürdün (-32) 5. İsrail (-32)
4. Sınıf Fen Bilimleri Alanında		8. Sınıf Fen Bilimleri Alanında	
En fazla puan artışı gösteren ülkeler	Puanı en fazla azalan ülkeler	En fazla puan artışı gösteren ülkeler	Puanı en fazla azalan ülkeler
1. Türkiye (+44) 2. Suudi Arabistan (+25) 3. Katar (+23) 4. Birleşik Arap Emirlikleri (+22) 5. İngiltere (+19), Polonya (+19)	1. Kazakistan (-28) 2. Güney Kıbrıs (-24) 3. Kuveyt (-19) 4. Bahreyn (-18) 5. Güney Afrika (-16)	1. Hong Kong (+24) 2. Türkiye (+15) 3. İngiltere (+14) 4. Birleşik Arap Emirlikleri (+13) 5. Katar (+7)	1. Fas (-67) 2. Ürdün (-39) 3. Kazakistan (-35) 4. Malezya (-34) Bahreyn (-34) 5. İsrail (-33)

4. Matematik ve Fen Bilimleri TIMSS Yeterlik Düzeylerine Göre Öğrenci Oranları

TIMSS, matematik ve fen bilimleri değerlendirmelerinde dört uluslararası yeterlik düzeyi tanımlamaktadır: İleri Düzey (625 ve üzeri puan), Üst Düzey (550-625 puan), Orta Düzey (475-550 Puan) ve Alt Düzey (400-475). TIMSS Alt Yeterlik Düzeyi, Birleşmiş Milletler'in "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri"ne göre ulaşılması gereken en düşük yeterlik seviyesi olarak kabul edilmektedir. TIMSS 2023'te Türkiye'de matematik ve fen bilimleri alanlarında, TIMSS 2019'a kıyasla alt düzey ve alt düzeyin altında kalan 4. ve 8. sınıf öğrenci oranlarında azalma, üst ve ileri düzeydeki öğrenci oranlarında artış olmuştur.

4.1 Matematik Yeterlik Düzeyi

Türkiye’de, TIMSS 2023 sonuçlarına göre; 4. ve 8. sınıf matematik alanında, TIMSS 2011’den itibaren alt düzey ve alt düzeyin altında kalan öğrenci oranları azalırken, üst ve ileri düzeydeki öğrenci oranları artış göstermiştir (Tablo 2).

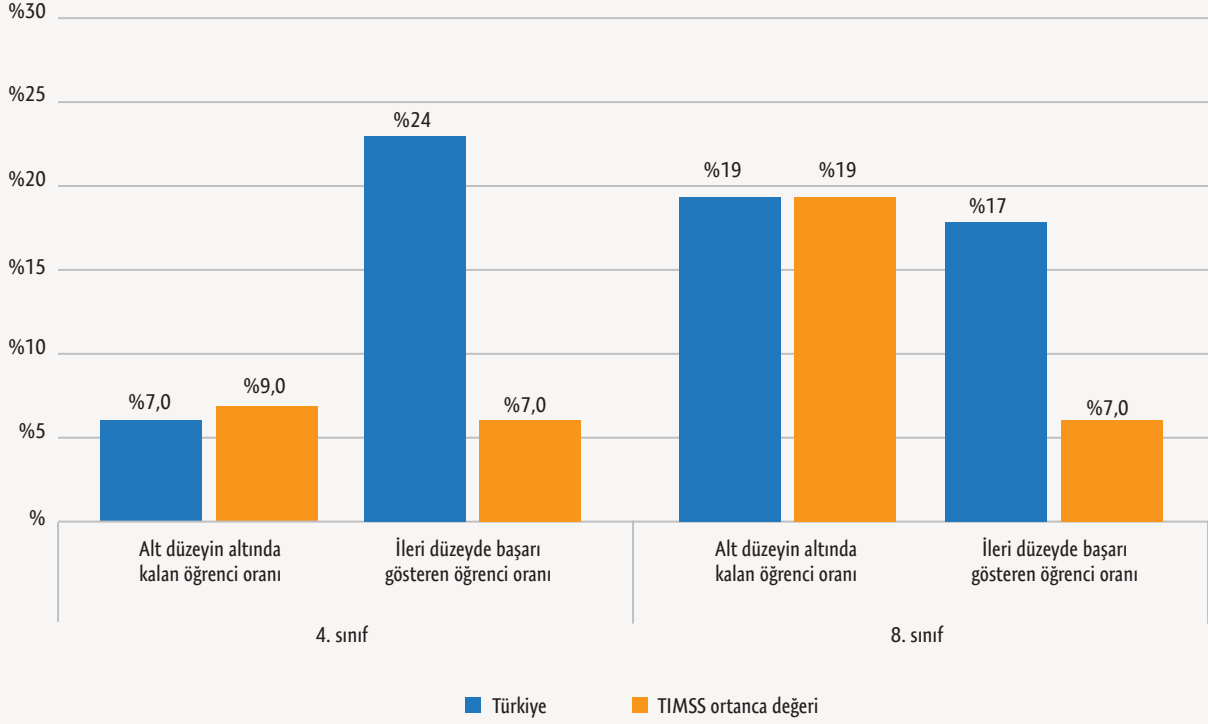
- **4. sınıf öğrencilerinin** %93’ü matematikte alt düzey ve üzerinde başarı göstermiştir. TIMSS ortanca değerinde ise bu öğrencilerin oranı %91’dir.
- Türkiye’de alt düzeyin altında kalan 4. sınıf öğrenci oranı 2011’den bu yana 16 yüzde puan azalarak %7 olmuştur. TIMSS ortanca değerinde bu oran %9’dur.
- Türkiye’de ileri düzeyde başarı gösteren 4. sınıf öğrencilerinin oranı TIMSS 2019’ a kıyasla 9 yüzde puan artarak %24’e ulaşmıştır. Bu değer TIMSS ortanca değerinden (%7) oldukça yüksektir.
- **8. sınıf öğrencilerinin** %81’i matematikte alt düzey ve üzerinde başarı göstermiştir; bu oran TIMSS ortanca değeri ile aynıdır.
- Başka bir ifade ile, 8. sınıf öğrencilerinin %19’u matematikte en alt düzeye dahi erişememiştir. Buna karşın matematikte en alt yeterlik düzeyine dahi erişemeyen öğrenci oranları yıllar içinde azalmıştır. Bu oran 2011’de %33, 2015’te %30, 2019’da ise %20’dir.
- 8. sınıfta ileri düzeyde başarı gösteren öğrenci oranı TIMSS 2019’a kıyasla 5 yüzde puan artarak %17 olmuştur. Bu oran TIMSS ortanca değerinden (%7) daha yüksektir.

TABLO 2.

Matematikte Yıllara Göre Uluslararası Yeterlik Düzeylerine Ulaşan 4. ve 8. Sınıf Öğrenci Oranları (%) (2011-2023)

4. Sınıf	Türkiye ortalaması				TIMSS ortanca değer			
	2011	2015	2019	2023	2011	2015	2019	2023
Alt Düzey	77	81	88	93	90	93	92	91
Orta Düzey	51	57	70	79	69	75	71	70
Üst Düzey	21	25	43	54	28	36	34	35
İleri Düzey	4	5	15	24	4	6	7	7
8. Sınıf	Türkiye ortalaması				TIMSS ortanca değer			
	2011	2015	2019	2023	2011	2015	2019	2023
Alt Düzey	67	70	80	81	75	84	87	81
Orta Düzey	40	42	56	59	46	62	56	55
Üst Düzey	20	20	32	37	17	26	25	28
İleri Düzey	7	6	12	17	3	5	5	7

Matematikte Alt Düzeyin Altında Kalan ve İleri Düzeye Ulaşan 4. ve 8. Sınıf Öğrenci Oranları (%)

4.2 Fen Bilimleri Yeterlik Düzeyi

Türkiye’de TIMSS 2023 sonuçlarına göre; 4. ve 8. sınıf düzeylerinde fen bilimlerinde, TIMSS 2011’den itibaren alt düzey ve alt düzeyin altında kalan öğrenci oranları azalırken, üst ve ileri düzeydeki öğrenci oranları artış göstermiştir (Tablo 3).

- **4. sınıf öğrencilerinin** %98’i fen bilimlerinde alt düzey ve üzerinde başarı göstermiştir. TIMSS ortanca değerinde bu öğrencilerin oranı %90’dır.
- Türkiye’de fen bilimlerinde alt düzeyin altında kalan öğrenci oranı TIMSS 2011’den bu yana 22 yüzde puan azalarak %2 olmuştur. TIMSS ortanca değerinde bu oran %10’dur.
- 4. sınıf düzeyinde fen bilimlerinde ileri düzeyde başarı gösteren öğrenci oranı TIMSS 2019’a göre 14 yüzde puan artarak %26’ya ulaşmıştır. Bu değer TIMSS ortanca değerinden (%7) oldukça yüksektir.
- **8. sınıf öğrencilerin** %90’ı fen bilimlerinde alt düzey ve üzerinde başarı gösterirken TIMSS ortanca değerinde bu oran %80’dir.
- Başka bir ifade ile, Türkiye’de fen bilimlerinde alt düzeye dahi erişemeyen 8. sınıf öğrenci oranı %10 iken, TIMSS ortanca değerinde bu oran %20’dir. Buna karşın fen bilimlerinde en alt yeterlik düzeyine dahi erişemeyen öğrenci oranları yıllar içinde azalmıştır. Bu oran TIMSS 2011’den TIMSS 2023’e 11 yüzde puan azalmıştır.
- 8. sınıf düzeyinde ileri düzeyde başarı gösteren öğrenci oranı, 4 yüzde puan artarak %17 olmuştur. Bu oran, TIMSS ortanca değerinden (%6) daha yüksektir.

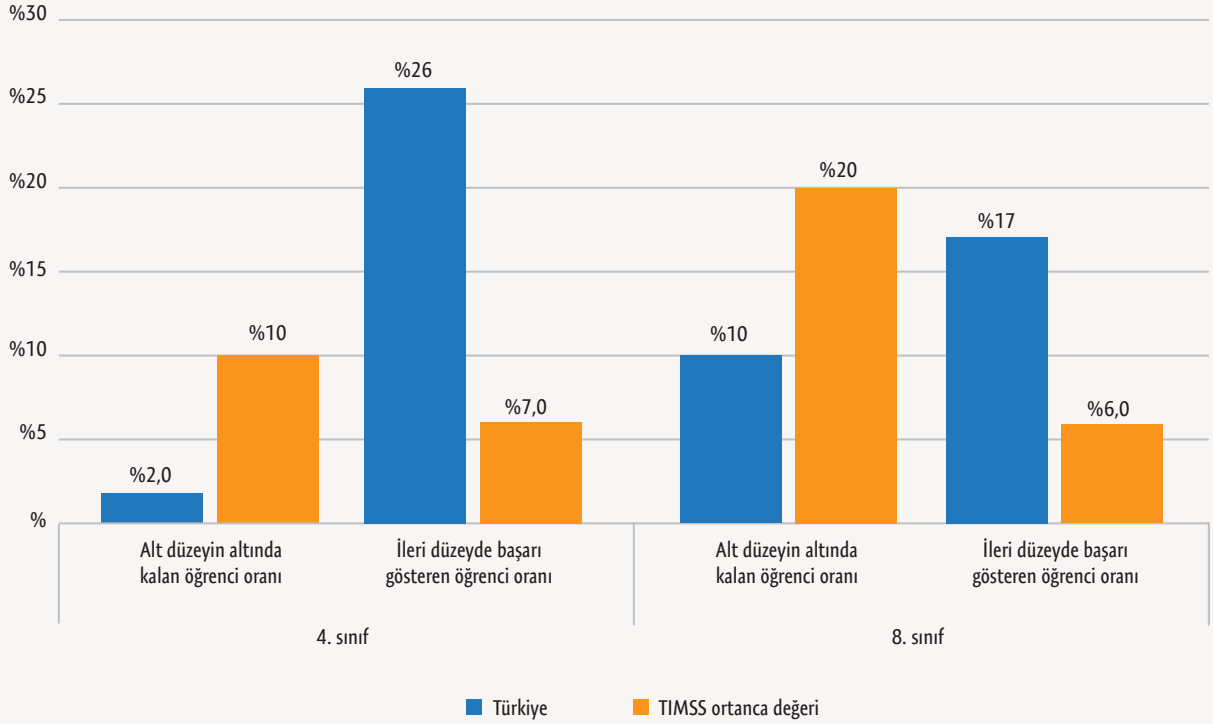
TABLO 3.

Fen Bilimlerinde Yıllara Göre Uluslararası Yeterlik Düzeylerine Ulaşan 4. ve 8. Sınıf Öğrenci Oranları (%) (2011-2023)

4. Sınıf	Türkiye ortalaması				TIMSS ortanca değer			
	2011	2015	2019	2023	2011	2015	2019	2023
Alt Düzey	76	82	90	98	92	95	92	90
Orta Düzey	48	58	75	86	72	77	71	70
Üst Düzey	18	24	44	62	32	39	32	31
İleri Düzey	3	4	12	26	5	7	6	7
8. Sınıf	Türkiye ortalaması				TIMSS ortanca değer			
	2011	2015	2019	2023	2011	2015	2019	2023
Alt Düzey	79	83	88	90	79	84	85	80
Orta Düzey	54	59	66	70	52	64	61	56
Üst Düzey	26	29	38	44	21	29	29	27
İleri Düzey	8	8	13	17	4	7	7	6

GRAFİK 3.

Fen Bilimlerinde Alt Düzeyin Altında Kalan ve İleri Düzeye Ulaşan 4. ve 8. Sınıf Öğrenci Oranları (%)

TIMSS 2023 TÜRKİYE İÇİN NELER SÖYLÜYOR?

TIMSS 2023 bulguları, Türkiye'nin uluslararası eğitim değerlendirmelerinde geçmişte sıkça karşılaşılan olumsuz tabloların aksine, önemli bir iyileşme ve başarı örneğine işaret etmektedir. Türkiye'nin özellikle 4. sınıf düzeyindeki fen bilimleri başarısında, eğitimde dünya çapında yüksek performans gösteren Singapur, Çin ve Güney Kore'nin ardından dördüncü sıraya yerleşmesi, dikkat çekici bir başarı olarak kayda geçmiştir. PISA 2022 bulgularıyla birlikte ele alındığında ülkemizin fen bilimlerinde yakaladığı ivme önemli görülmektedir.

Türkiye'nin eğitim performansındaki bu iyileşme, birçok faktörün etkisiyle şekillenmiş olabilir. Bu faktörlerin anlaşılabilmesi için daha fazla analiz ve değerlendirme gerekmektedir. Bu bağlamda, ulusal değerlendirme çalışmalarının gerekliliğinin bir kez daha vurgulanması yerinde olacaktır. Eğitimdeki ilerlemeyi ve eksiklikleri belirlemek için düzenli ve kapsamlı değerlendirmeler, eğitim politikalarının etkinliğini ölçmek ve uzun vadeli gelişim hedeflerine ulaşmak için kritik öneme sahiptir.

Sonuç olarak, Türkiye'nin TIMSS 2023'te elde ettiği başarı, eğitimdeki iyileşmeye dair umut verici bir tablo sunsa da, bu iyileşmenin ne kadar sürdürülebilir olduğu, eğitim sisteminin yapısal reformlarının ne kadar derinleştiği ve bu başarıların her düzeydeki öğrenciye ulaşma kapasitesinin ne ölçüde genişlediği gibi soruların yanıtları, ülkemizin eğitim politikasındaki gelecek yönelimleri için kritik öneme sahiptir. Ulusal değerlendirme çalışmalarının artırılması, elde edilen başarıların daha detaylı bir şekilde analiz edilmesini sağlayarak, eğitimdeki güçlü yönlerin pekiştirilmesine ve zayıf alanların iyileştirilmesine olanak tanıyacaktır. Ayrıca, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması için alınacak tedbirler, bu başarıların toplumun tüm kesimlerine yayılmasını ve eğitimdeki eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasını sağlayacaktır. Bu verilerin, yalnızca mevcut durumu yansıtan bir başarı göstergesi olarak değil, eğitim sisteminin daha geniş bir perspektiften değerlendirilmesine olanak tanıyacak bir fırsat olarak görülmesi önemlidir.

| tedmem

tedmem.org